

Tarja Jokinen

NEGATIIVINEN OMA PÄÄOMA

Liiketalouden koulutusohjelma
Liiketalouden suuntautumisvaihtoehto
2013

NEGATIIVINEN OMA PÄÄOMA

Jokinen, Tarja
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Huhtikuu 2012
Ohjaaja: Mäkinen, Jukka
Sivumäärä: 33

Asiasanat: negatiivinen oma pääoma, pääomalaina, pääoman menettäminen

Tämän opinnäytetyön aiheena on käsitellä negatiivista omaan pääomaa eri yhtiömuodoissa. Tutkimukseni on teorialähtöinen ja tarkastelin ongelmaa henkilöyhtiöiden omistajien, osakeyhtiön hallituksen jäsenen sekä yritykseen kohdistuvien seurausten näkökulmasta.

Työni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus.

Negatiivisen oman pääoman merkitys on osakeyhtiössä merkittävämpi kuin muissa yhtiömuodoissa – siksi pääosin keskityin osakeyhtiöön liittyviin asioihin. Osakeyhtiölain 20:23 § käsittelee oman pääoman menettämistä osakeyhtiössä.

NEGATIVE EQUITY

Jokinen, Tarja

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

April 2013

Supervisor: Mäkinen, Jukka

Number of pages: 35

Keywords: negative equity, capital loan, capital loss

Purpose of this study is to deal with the negative-equity company in various formats. This research is the theory-oriented person and I have discussed the problem of owners of the companies, joint stock company board member and the company directed against the consequences of perspective.

My work is a qualitative research.

The loss of capital importance is more significant than the limited liability company other legal forms of companies - mainly because I focused on matters related to limited-liability company. Companies Act 20:23 § deals with equity of a corporation.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	OMA PÄÄOMA.....	6
2.1	Oma pääoma ja sen rakenne.....	6
2.1.1	Oma pääoma	7
2.1.2	Vapaa oma pääoma.....	8
2.2	Oman pääoman menettäminen	8
3	KUN MENEE HUONOSTI, ONKO KEINOJA?	9
3.1	Pääomalaina.....	9
3.2	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto = SVOP.....	12
3.3	Realisoitumattomat arvonnousut	13
3.4	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	14
3.5	Piilossa olevat arvot	14
3.6	Oman pääoman laskennalliset lisäykset.....	15
3.7	Omana pääomana otetaan huomioon	15
3.8	Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset	16
4	HALLITUKSEN TEHTÄVÄT JA NIIDEN VAIKUTUKSET.....	18
4.1	Kaupparekisteri-ilmoitus osakepääoman menettämisestä	19
4.2	Rekisterimerkinnän hyödyt ja haitat	20
4.3	Yhtiökokouksen koolle kutsuminen	22
4.4	Hallituksen jäsenen vastuu	22
4.5	Osakepääoman menettämistä koskevan rekisterimerkinnän poistaminen	24
4.6	Oman pääoman lisäyksiä koskevat selvitykset toimintakertomuksessa tai liitetiedoissa	25
5	HENKILÖYHTIÖT	26
5.1	Henkilöyhtiöiden oma pääoma.....	26
5.2	Yhtiömuodon muutos ja negatiivinen pääoma.....	27
5.3	Negatiivinen oma pääoma ja takaajan korot	31
6	TIIVISTELMÄ	32
	LÄHTEET.....	33

1 JOHDANTO

Oman pääoman riittävyys osakeyhtiöissä sekä muissakin yrityksissä on liiketaloudellinen kysymys: selviääkö yritys velvoitteistaan, investointitarpeistaan ja juoksevista menoistaan. Negatiivinen pääoma on tullut yhtä tutummaksi yritysten tilinpäätösti-toja katsellessa.

Opinnäytetyölläni haluan tuoda esille riskejä, seuraamuksia, pelastautumiskeinoja – mitä negatiivinen oma pääoma aiheuttaa. Lisäksi selvitän mahdollisuuksia millä tavoin eri yhtiömuodoissa voidaan julkisilla asiakirjoilla selvittää pääoman positiivisuus. Suurimman vaikutuksen aiheuttaa osakeyhtiön negatiivinen oma pääoma, joten osakeyhtiön kannalta asiaa on käsitelty laajemmin.

Tavoitteena on vastata opinnäytetyöllä seuraaviin kysymyksiin: ”Mistä minun pitäisi huomata että menee huonosti? Miten minun pitää toimia, huomattessani huonosti menevän? Onko minulla vaihtoehtoja pelastaa tilannetta?” Työni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus.

2 OMA PÄÄOMA

”Konkurssi voi olla edessä, jos rahat loppuvat, vaikka omaa pääomaa olisikin jäljellä ja toisaalta toiminta voi jatkua, jos rahaa on käytettävissä, vaikka oma pääoma olisikin negatiivinen.” (Leppiniemi 2012,18)

Omalla pääomalla on merkitystä rahoitusmahdollisuuksien sekä riskienhallinnan kannalta. Oma pääoma vaikuttaa rahoitusriskin ja rahoitusmahdollisuuden seurauksena myös toiminnallisten riskien määrään ja siten myös toimintamahdollisuuksiin.

Osakeyhtiölain erityiset määräykset oman pääoman säilymisestä ja sen menettämisestä (osakeyhtiölaki 2006/624, 20:23§). Osakeyhtiölaissa säädetään vähimmäisosakepääomasta, Oy 2 500 euroa, Oyj 80 000 euroa.

Osakeyhtiölain omaa pääomaa koskevilla säännöksillä turvataan ennen kaikkea yrityksen ulkoisia sidosryhmiä, kuten ostovelkojia ja rahalainan antajia.

2.1 Oma pääoma ja sen rakenne

Yhtiön oma pääoma jakautuu sidottuun omaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Yhtiön taseessa ei jaeta omaa pääomaa sidottuun ja vapaaseen pääomaan väliotsikoin. Osakepääoma sekä kirjanpitolain mukainen arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto ovat sidottua omaa pääomaa. Sidottuun omaan pääomaan luetaan myös vanhan osakeyhtiölain aikana (ennen 1.9.2006) syntyneet vararahastot ja ylikurssirahastot, jos yhtiöllä on näitä vielä taseessaan. Muut rahastot sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto ovat vapaata omaa pääomaa.

Sidottu oma pääoma

osakepääoma

ylikurssirahasto ja

vararahasto

arvonkorotusrahasto

käyvän arvon rahasto

käyvän arvon rahasto

uudelleenarvostusrahasto

Vapaa oma pääoma

sijoitetun vapaan oman pääoman

rahasto, eli SVOP-rahasto

yhtiöjärjestyksessä määrätyt

niin sanotut vapaaehtoiset rahastot

voitto/tappio

2.1.1 Oma pääoma

Oman pääoman riittävyys niin osakeyhtiöissä kuin muissakin yrityksissä on lähtökohtaisesti liiketaloudellinen kysymys: selviääkö yritys velvoitteistaan, investointitarpeistaan ja juoksevista menoistaan.

Lähtökohtana pidetään taseen osoittamaa oman pääoman määrää. Omaksi pääomaksi voidaan lukea myös: pääomalaina, poistoero, vapaaehtoiset varaukset sekä piilossa olevat arvot. Oman pääoman tilinpäätös sidonnaisuus on peruste johon voidaan luottaa.

Yksi periaate on osakepääoman ja muun sidotun oman pääoman pysyvyys. Sidottua omaa pääomaa ei voida lainkaan palauttaa osakkeenomistajille tai ei voida palauttaa osakkeenomistajille muuten kuin velkojien suojaamisen jälkeen. Osakkeenomistajat eivät ole vastuussa yhtiön veloista, on tärkeää, että yhtiössä on sidottu pääoma. Vapaata omaa pääomaa voidaan jakaa osakkeenomistajille ilman velkojien suostumusta.

Yksityisellä osakeyhtiöllä vähimmäisosakepääomavaatimus on 2 500 euroa.

Yhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille vain siten kuin Osakeyhtiölaissa säädetään. Osakeyhtiölain 13-15 lukujen varojenjakosäännökset ovat olennainen osa pääoman pysyvyyden periaatetta. Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden (osakeyhtiölaki 2006/624, 13:2 §)

Ohjaava säännös pääoman pysyvyyden osalta on Osakeyhtiölain 13:1, jossa säädetään sallituista tavoista jakaa varoja osakkeenomistajille.

Yhtiö, jonka tavoitteena on muu kuin voiton tuottaminen, ei voi hävittää sidottua omaa pääomaansa; esim. keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, jossa riittävän yhtiövastikkeen keräämättä jättäminen voi periaatteessa olla laitonta jakoa.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan osakeyhtiön liitetiedoissa esitetään jakokelpoisen oman pääoman määrä sekä sidotun ja vapaan oman pääoman yhteismäärät.

2.1.2 Vapaa oma pääoma

Muut rahastot kuin; ylikurssirahasto, vararahasto, arvonkorotusrahasto, käyvänarvon rahasto sekä uudelleenarvostusrahasto sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto ovat vapaata omaa pääomaa. Tämä merkitsee sitä, että svop-rahasto (sidotun vieraan pääoman rahasto) on vapaata omaa pääomaa. Myös yhtiössä olevat muut rahastot ovat vapaata omaa pääomaa. Yhtiöissä voi olla niin sanottuja vapaaehtoisia rahastoja, jotka voivat perustua yhtiöjärjestyksen määräyksiin tai yhtiökokouksen päätöksiin. Tilikauden ja edellisten tilikausien voitto on vapaata omaa pääomaa. Tappiot otetaan vastaavasti huomioon vapaan oman pääoman vähennyksenä.

Pääoman lisäykseksi voidaan huomioida: pääomalaina, poistoero, vapaaehtoiset varaukset sekä piilovaraukset; jos yhtiön omaisuuden todennäköinen luovutushinta on muuten kuin tilapäisesti sen kirjanpitoarvoa olennaisesti suurempi, saadaan myös todennäköisen luovutushinnan ja kirjanpitoarvon erotus.

2.2 Oman pääoman menettäminen

Osakeyhtiölain 20:23.2 §:n mukaan, jos hallitus havaitsee yhtiön oman pääoman olevan negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. Oman pääoman menettämistä koskevan säännöksen noudattamatta jättämisen on yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kannalta myös vastuukysymys, vahingonkorvauksesta on erityissäännös osakeyhtiölaissa.

Oman pääoman muutoksilla voi olla välitön vaikutus vieraan pääoman korkoon, saatavuuteen ja takaisinmaksuvaatimuksiin. Merkittäviä ovat osakeyhtiölain erityiset määräykset oman pääoman säilymisestä ja sen menettämisestä (osakeyhtiölaki 2006/624, 20:23 §). Seurantavelvollisuus korostuu kriittisissä tilanteissa, esimerkiksi sen jälkeen, kun tilinpäätöstä laadittaessa on havaittu, että oman pääoman määrä on lähellä kriittistä rajaa. Erityistä huomiota vaativia tilanteita ovat myös yhtiön rakenteessa tapahtuvat merkittävät muutokset, toimintojen lopettamiset tai myymiset, saaneeraustoimenpiteiden toteuttaminen tai yrityksen merkittävät vastoinkäymiset, esimerkiksi yrityksen olosuhteisiin nähden suuri luottotappio.

3 KUN MENEE HUONOSTI, ONKO KEINOJA?

Oman pääoman määrää ei tarvitse todeta suoraan taseesta, vaan taseen mukaiseen omaan pääomaan on mahdollista tehdä osakeyhtiölain 20:23.2 §:ssä säädettyjä korjauksia. Oman pääoman lisäyksissä on noudatettava erityistä varovaisuutta ja niistä on annettava perusteltu selvitys toimintakertomuksessa tai osakeyhtiölain 8:5.1 nojalla taseen liitetietona.

Kun yrityksen taloudessa on vaikeuksia, syntyy sekä kirjanpidossa että verotuksessa erityistä huomiota vaativia seikkoja. Nämä seikat liittyvät toisaalta erityisiin tapahtumiin ja toimenpiteisiin, jotka ovat tyypillisiä taloudellisille ongelmille ja jotka edellyttävät erityistä huolehtimista oman pääoman säilymisestä, maksuvalmiuden riittämisestä ja siihen liittyvästä tietojen antamisesta, tasearvojen oikeellisuudesta, menetyksen ja tappioiden käsittelemisestä kirjanpidossa ja verotuksessa jne.

Toisaalta huono taloudellinen tilanne saattaa olla otollinen hetki toteuttaa sellaisia operaatioita, jotka hyvässä taloudellisessa tilanteessa eivät olisi mahdollisia tai joiden hinta esimerkiksi verosyistä muodostuisi kohtuuttomaksi. (Leppiniemi 2010, 69 - 73)

Rahojen vähyys johtaa helposti ongelmien kasaantumiseen. Kirjanpito ja verotus tuovat usein oman lisänsä hankalaan tilanteeseen. Kirjanpidossa rahojen riittämättömyys edellyttää erityistä tarkkuutta sekä uudelleenarviointeja tilinpäätösperiaatteiden soveltamisessa. Mitä epätodennäköisempää on toiminnan jatkuvuus, sitä useamman tasearvostuksen kohdalla on mietittävä, onko perusteltua varoa ylittämästä (realisoitavien) hyödykkeiden todennäköisiä luovutushintoja. On myös varottava ettei tilinpäätöksessä syyllistytä kaunisteluun, kuten liian aikaisiin tuloutuksiin tai pakollisten kulukirjausten laiminlyönteihin. (Leppiniemi 2010, 88 - 89)

3.1 Pääomalaina

Lainaa kutsutaan pääomalainaksi silloin, kun se täyttää OYL:n määrittämät erityisehdot. Pääomalainoja käytetään tavanomaisesti yhtiön riskirahoituksessa sekä yhtiön oman pääoman saattamisessa osakeyhtiölain edellyttämälle tasolla. Sopimus pääomalainasta on tehtävä kirjallisesti.

Osakeyhtiölain 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa ei luokitella osakeyhtiölaissa omaksi eikä vieraaksi pääomaksi. Ilmeistä kuitenkin on, että pääomalaina tullaan joko aina tai lähes aina luokittamaan vieraaksi pääomaksi. Takaisinmaksua ja koronmaksua rajoittavien ehtojen johdosta pääomalainan pysyvyys osakeyhtiöntaseessa tulee vastata oman pääoman pysyvyyttä. Pääomalaina on takaisinmaksun ja koronmaksun osalta erityisin ehdoin annettu velkasitoumus. Pääomalainalle voidaan laatia takaisin maksusuunnitelma.

Kun pääomalaina on velvoiteoikeudellinen saatava, sitä voidaan käyttää vastasaamisen kuittaukseen. Kuittaus voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Kuittaus voi perustua joko sopimukseen tai pakolliseen kuittaukseen. Sopimusperusteisessa kuittauksessa osapuolet sopivat kuittauksesta sopimusvapauden rajoissa. Sopimusperusteinen kuittaus ei kuitenkaan saa loukata kenenkään etua. Pakollinen kuittaus perustuu puolestaan vain toisen osapuolen yksipuoliseen tahdonilmaisuuksi eli kuittausilmoitukseen. Se voidaan toteuttaa viranomaismenettelyinkin yhteydessä. Velkasaamisen kuittaus on pääsääntöisesti sallittu mikäli kuittaukselle asetut edellytykset täyttyvät. Kuittauksen kohteen olevien saatavien tulee olla kuittaamishetkellä samanlaatuisia, perimiskelpoisia ja vastakkaisia. Perimiskelpoisuudella tarkoitetaan, että saatava voidaan periä viranomaistoimin. Vain erääntyneitä saatavia voidaan periä viranomaistoimin, jolloin pääomalaina erääntyy maksettavaksi lainaehtojen mukaisesti. Takaisinmaksun rajoitusehto voi siirtää maksamista. Pääomalainaan perustuva saatava on perimiskelpoinen, jos se on erääntynyt lainaehtojen ja osakeyhtiölain pakottavien säännösten mukaisesti. Saamisten vastakkaisuudella tarkoitetaan sitä, että kuittauksen osapuolet ovat toistensa velkojia ja velallisia. (Villa 1997,209)

Pääomalaina voidaan pääomalainan antajan suostumuksella muuttaa osakepääomaksi tai sijoitetuksi vapaaksi omaksi pääomaksi tai käyttää tappion kattamiseen. Pääomalainan muuttaminen omaksi pääomaksi ei vaaranna yhtiön muiden velkojien asemaa. Vapaan oman pääoman palauttamista ei voida tehdä pääomalainojen pääomalla toisin kuin pääomalainan itsensä maksua. Lisäksi vapaan oman pääoman jakamiseen soveltuu maksukykyisyydesti. Muuttaminen omaksi pääomaksi edellyttää pääomailainavelkojan suostumusta. Suostumus voidaan antaa muuntamisen yhteydessä tai etukäteen, esimerkiksi osana pääomalainan ehtoja. Myös pääomalainalle kertynyt,

mutta maksamaton korko voidaan muuttaa omaksi pääomaksi, jos koron kuit-tausedellytykset täyttyvät.

Pääomalainan ehdot voivat olla vaikkapa seuraavanlaiset:

1. pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa ja konkurssis-sa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella
2. pääoma saadaan muutoin palauttaa ja korkoa maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvis-tettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukai-sen tappion määrän sekä
3. pääoman tai koron maksamisesta yhtiö tai sen tytäryhteisö ei saa antaa vakuutta (osakeyhtiölaki 2006/624, 12:1)

Lainaehtojen muutos tai vakuuden antaminen on pätemätön, jos se on osake-yhtiölain 12:1 §:n 1 momentin vastainen. Pääomalainoilla on keskenään yhtä-läinen oikeus yhtiön varoihin, jollei muuta ole yhtiön ja pääomalainojen vel-kojen kesken sovittu. Pääomalaina merkitään taseeseen erillisenä eränä. Pää-omalainaan voi liittyä myös muita ehtoja, mutta ne eivät saa olla ristiriidassa osakeyhtiölaissa mainittujen ehtojen kanssa. Pääomalainan velkojan suostu-muksella pääomalainaa voidaan käyttää osakepääoman korotuksen maksuksi, muuntaa sijoitetuksi vapaaksi omaksi pääomaksi tai käyttää yhtiön tappion kattamiseen. Jos pääomalainalle tulevaa korkoa ei voida maksaa, korko siir-tyy maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen perusteella, jonka pe-rusteella se voidaan maksaa.

Osakeyhtiölain 6 luvun mukaan yhtiön on toimintakertomuksessaan ilmoitettava pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ja lainoille kertynyt kuluksi kirjaamaton korko. Ns. pieni kirjanpitovelvollinen voi jättää toimintakertomuksen laatimatta, mutta osakeyhtiölain vaatimat tiedot on tällöin esitettävä liitetietoina. Kirjanpitolain mukaan toimintakertomus on laadittava, kun kysymyksessä on pörssiyhtiö tai yhtiö, jossa on sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittynyt vä-hintään 2 seuraavista rajoista:

- Ü liikevaihto 7,3 milj euroa
- Ü taseen loppusumma 3,65 milj euroa
- Ü palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä

Jos toimintakertomusta ei laadita, pääomalinnoja koskevat tiedot on ilmoitettava toimintakertomusta koskevin liitetietoina. Yhtiöllä voi olla sekä uuden että vanhan osakeyhtiölain aikaisia pääomalinnoja. Jollei toisin sovita pääomalinnoihin, joista on sovittu ennen 1.9.2006, sovelletaan vanhan osakeyhtiölain mukaisia maksuehtoja lukuun ottamatta aikaisemmin voimassa olleita konsernitaseeseen perustuvia maksurajoituksia.

Uuden osakeyhtiölain mukaan pääomalinat merkitään taseeseen erillisenä eränä, mutta laki ei tarkemmin määritä, minkä otsikon alle pääomalinat merkitään. Vanhan osakeyhtiölain mukaan pääomalinat merkittiin omaan pääomaan. Kirjanpitolautakunnan lausunnon KILA 1787/2006 ja yleisohjeen (yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä) mukaan pääomalinat esitetään vieraan pääoman ryhmässä omana eränään. Pääomalinat esitetään joko pitkäaikaisen vieraan pääoman ryhmän ensimmäisenä eränä tai lyhytaikaisen vieraan pääoman ryhmän ensimmäisenä eränä riippuen siitä, milloin pääomalinat on tarkoitus maksaa takaisin.

Kirjanpitolautakunnan lausunto KILA 1787/2006 ottaa kantaa myös pääomalinat kirjaamisajankohtaan. Kirjanpitolautakunnan mukaan sitova luottolupaus tai luottolimiitin olemassaolo ei itsestään synnytä kirjattavaa velkasuhdetta. Oikeus nostaa tietynsuuruinen luotto tulevaisuudessa ei myöskään oikeuta kirjaamaan tilinpäätökseen vastaavansuuruista saamista, vaikka luotto liittyisi kuluvalle tilikaudelle kohdistuneiden menojen rahoitukseen. Mitään kirjattavaa saamis- ja velkasuhdetta ei synny ennen lainan nostamista.

3.2 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto = SVOP

OYL:n mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota osakeantipäätöksen tai perustamissopimuksen mukaan ei merkitä osakepääomaan tai vieraaseen pääomaan. Varoja voidaan sijoittaa yhtiön vapaaseen omaan pääomaan myös siten, että sijoituksen tekijä ei vastaanota sijoituk-

selleen lainkaan vastiketta. Osakeyhtiölain 8:2:n mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon. SVOP-rahaston kautta voidaan lisätä yhtiön vapaan oman pääoman määrää ilman, että osakkeiden lukumäärä tai osakkeenomistajien keskinäiset suhteet muuttuvat.

Lisäksi on muita eritä, jotka voidaan kirjata sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon lisäyksenä:

1. ns. muu oman pääoman sijoitus, jos sitä ei kirjata mihinkään rahastoon
2. määrä, jolla osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen
3. optio-oikeudesta maksettu merkintähinta
4. yritysjärjestelyjen seurauksena syntynyt oman pääoman lisäys, jota ei merkitä osakepääomaan eikä voittovaroihin sekä
5. yhtiön hallusta luovutettavasta omasta osakkeesta maksettava määrä, mikäli muuta ei ole päätetty. (Tilinpäätäjän tietopaketti 2011, 38)

Merkintähinnan jakaantuminen osakepääoman ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston välillä määräytyy yhtiökokouksen osakeantipäätöksen (osakepääomaa korotettaessa) tai perustamissopimuksen (yhtiötä perustettaessa) sanamuodon mukaan.

3.3 Realisoitumattomat arvonnousut

KPL:n mukaiset arvonorotusrahasto ja käyvän arvon rahasto sekä IFRS-standardien mukaiset käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto ovat kirjanpidon ja tilinpäätössääntöjen perusteella muodostuvia ja muuttuvia rahastoja. Näiden rahastojen yhteinen tekijä on se, että niihin merkitään realisoitumattomia arvonnousuja. Realisoitumattomia arvonnousuja sisältävän taseen rahastot on tehty jakokelvottomiksi sidotun oman pääoman eriksi. Realisoitumattomia arvonnousuja voidaan kuitenkin sekä suomalaisen kirjanpitosäännösten että IFRS-standardien nojalla (IAS 39 rahoitusinstrumentit, IAS 40 sijoituskiinteistöt ja IAS 41 biologiset hyödykkeet) esittää myös tuloslaskelmassa, josta nämä arvonnousut siirtyvät lisäämään taseen osoittamia voittovaroja tai pienentämään tappiota.

3.4 Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Taseen vastattavaa-puolella oleva poistoero sekä vapaaehtoiset varaukset eivät ole OYL:n mukaan omaa pääomaa. Poistoeroksi kirjataan yhtiön omaisuudesta tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus; poistoero kuvaa yhtiön omaisuuden aliarvostusta todelliseen tilanteeseen verrattuna. Yhtiö voi myös KPL 5:15 mukaan tehdä kirjanpidossaan verolainsäädännön sallimia vapaaehtoisia varauksia, jotka ovat yksinomaan verolainsäädäntöön perustuvia kulukirjauksia, joka ei vastaa todellista liiketapahtuma. Osakeyhtiölain mukaan eriä ei muuten pidetä omana pääomana, ne otetaan huomioon oman pääoman lisäyksenä arvioitaessa sitä, onko yhtiön oma pääoma menetetty. IFRS-standardien mukaan tällaisia liiketapahtumiin perustumattomia eriä ei saa muodostaa.

3.5 Piilossa olevat arvot

”Jos yhtiön omaisuuden todennäköinen luovutushinta on muuten kuin tilapäisesti sen kirjanpitoarvoa olennaisesti suurempi, saadaan myös todennäköisen luovutushinnan ja kirjanpitoarvon erotus ottaa huomioon oman pääoman lisäyksenä.

Edellä tarkoitettussa oman pääoman lisäyksissä on noudatettava erityistä varovaisuutta ja niistä on annettava perusteltu selvitys toimintakertomuksessa tai OYL 8:5.1:n nojalla taseen liitetietona”(Villa 2008).

Lisäys on perustuttava ulkopuolisen asiantuntijan arvioon, jollei yhtiön hallitus muuten voi osoittaa sen perusteltavuutta, laskelma on aina annettava. Tällöin omaisuuden todennäköisestä luovutushinnasta on vähennettävä sen todennäköiset myyntikulut, verojen vaikutus sekä muut mahdolliset arvonkorottamisesta aiheutuvat kustannukset. Esimerkiksi: Teollisuuskiinteistön osalta luovutushinta voi suuremmissa kaupunkeissa olla helpommin selvitettävissä kiinteistövälittäjien hinta-arvioiden perusteella kuin pienemmillä paikkakunnilla, joissa kiinteistöjen vaihdanta saattaa olla vähäistä. Koneiden ja kaluston todennäköisen luovutushinnan perusteleva voi olla vieläkin haasteellisempi tehtävä.

3.6 Oman pääoman laskennalliset lisäykset

Keskeneräiset työt eli asiakkailta laskutettavat hankkeet, joihin liittyy tavaraostoja, ulkoisia palveluja ja oman henkilökunnan palkkoja. Nämä kulut kannattaa aktivoida varastonarvoon etenkin silloin, kun yrityksen tulos olisi muutoin heikko ja oma pääoma vaarassa.

3.7 Omana pääomana otetaan huomioon

Selvitystä tehtäessä oman pääoman lisäyksissä on noudatettava erityistä varovaisuutta ja niistä on annettava perusteltu selvitys toimintakertomuksessa tai ellei toimintakertomusta laadita, liitetiedoissa.

Erityisen varovaisuuden noudattaminen merkitsee sitä, että yhtiön hallitus tietämyksensä mukaan varmistaa tekemiensä lisäysten oikeellisuuden ensisijaisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden antamien lausuntojen ja arviokirjojen perusteella sekä selvittää koko omaisuuden todennäköisen luovutushinnan, eikä pelkästään niiden erien arvoa, joiden osalta hallitus tekee laskelmissa lisäyksiä. Oman pääoman jäljellä oloa koskeva laskelma edellyttää, että omaisuuden arvonnousu on pysyväisluontoinen verrattuna kirjanpitoarvoon.

Erityiseen varovaisuuteen kuuluu myös se, että laskelmissa taseen mukaiseen omaan pääomaan lisättyihin tilinpäätössiirtoihin ja omaisuuden arvonnousuun mahdollisesti sisältyvä verovelka otetaan huomioon. Jos yrityksellä on vanhoja vahvistettuja tappioita, on mahdollista jättää verovelka huomioimatta perustuen tappioihin.

Merkitsemällä taseeseen pysyvien vastaavien arvonorotuksia, yhtiö voi saada oman pääomansa positiiviseksi jo taseeseen niin, ettei erityistä laskelmaa oman pääoman määrästä tarvitse laatia. Huomioitavaa on, että arvonorotuksen edellytykset kirjanpitolaissa ovat vaativat: on kyettävä osoittamaan, että maa- tai vesi-alueiden ja sellaisten arvopapereiden, jotka eivät ole KPL 5:2a §:ssä tarkoitettuja rahoitusvälineitä, arvo on noussut alkuperäisestä hankintamenostaan eikä jäännösarvosta. Arvioinnissa ja arvonorotusten muodostamisessa on noudatettava erityistä varovaisuutta ja johdonmukaisuutta.

3.8 Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset

Korkein hallinto-oikeus on antanut kaksi negatiiviseen omaan pääomaan liittyvää päätöstä:

Lainan kurssitappiot ja sivukulut

”Yhtiö oli ottanut valuuttalainan, jonka korot, kurssitappiot ja niin sanotut sivukulut rasittivat yhtiön tulosta. Verotuksessa yhtiön tuloon on negatiivisen oman pääoman johdosta palautettu paitsi korkokuluja myös valuuttalainan kurssitappioita ja sivukuluja samassa suhteessa kun valuuttalainan korkoja. Lääninoikeus hylkäsi yhtiön valituksen korkojen osalta mutta katsoi, että kurssitappioita ei voida pitää elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18.2 ½:n momentissa tarkoitettuna korkomenona. Yhtiön tuloon ei ollut tehtävä palautusta kurssitappiosta ja sivukuluista yksinomaan sillä perusteella, että yhtiön oma pääoma oli verovuonna negatiivinen. Lääninoikeus poisti yhtiön tulosta siihen lisätyt valuuttalainan kurssitappiot ja sivukulut 24655 markkaa. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei veroasiamiehen valituksen johdosta ollut syytä muuttaa lääninoikeuden päätöstä. Verovuosi 1993. Äänestys 4-1.

Verohallitus on ohjeessaan 18.4.1994 no 3520/345/94 esittänyt laskentakaavan, jossa on käytetty negatiivisen oman pääoman määrää perusteena osoittamaan myös vähennyskelpottomien kurssitappioiden ja lainan sivukulujen määrää. Ohjeen mukaan oman pääoman negatiivisuuden on sinällään katsottu osoittavan, että osa mainituista kuluista ei ole vähennyskelpoisia verotuksessa.

KHO:n päätöksen mukaan pelkästään negatiivisen oman pääoman perusteella ei voida evätä valuuttalainoihin liittyvien kurssitappioiden eikä lainan sivukulujen vähentämistä elinkeinotuloista EVL:n erityissäännös (18.2 ½) rajoittaa vain korkojen vähentämisoikeutta. Verohallituksen käsityksen mukaan valuuttalainan kurssitappioita ja lainan sivukuluja ei voida jättää hyväksymättä verotuksessa yhteenlaskettujen suhteellisten lainaosuuksien perusteella. Vähennyskelpoisuus tulee ratkaista lainakohtaisesti. Kulut voidaan jättää vähentämättä verotuksessa vain, jos valuutta lainan tai muun lainan nostamisvuonna on otettu myös rahaa yksityistalouteen sellaisia määriä, etteivät voittovarot tai tilikauden voitto ole riittäneet kattamaan yksityisottoja. Lisäksi edellytetään, ettei yrittäjä esitä selvitystä investoinneista, joihin laina on mahdollisesti käytetty. Mainittujen kulujen vähennysoikeus voidaan siis evätä vain, jos lainakohtaisesti voidaan osoittaa sen siirtyneen yrittäjän yksityistalouteen.

Esim. Valuuttalainaa on nostettu verovuonna 200 000 mk. Tilikauden yksityisotot ovat olleet 100 000 mk. Voittovaroja ei ole kertynyt tilikaudelta lainkaan. Oma pääoma on ollut negatiivinen jo tilikauden alussa. Yrittäjä ei ole tehnyt verovuonna eikä seuraavanakaan vuonna investointeja. Yksityisotot 100 000 mk voidaan katsoa rahoitetun lainalla, jolloin puolet lainan sivukuluista ja kurssitappioista jätetään vähentämättä elinkeinotuloista. Myöhemminä vuosina mainittuja kuluja jätetään vähentämättä samassa suhteessa niin kauan kuin lainaa on jäljellä”. (Korkein hallinto-oikeus 1996, t3734)

Läpilainaus

”Kommandiittiyhtiö oli 1.12.1987 ottanut pankista 600 000 markan lainan. Kommandiittiyhtiön ainoa vastuunalainen yhtiömies oli samana päivänä tehnyt yhtiöstä 632 000 markan määräisen yksityisoton, joka oli sijoitettu pankkiin vastuunalaisen yhtiömiehen nimiin määräaikaistilille. Kun pankista nostetun lainan määrä selvityksen mukaan alitti tilinpäätösten mukaan käytettävissä olleiden voittovarojen määrän, lainan katsottiin siitä huolimatta, että lainatuilla varoilla oli rahoitettu vastuunalaisen yhtiömiehen yksityisotto, liittyneen kommandiittiyhtiön harjoittamaan liiketoimintaan. Verovuodet 1987-1988 ja 1990.

Verohallitus on ohjeessaan 5.10.1998 no 9417/41/88 todennut, että jos yhtiön ottama laina siirretään suoraan yhtiömiehen yksityistalouteen, on lainan korkojen vähennys-oikeus periaatteessa rajoitettu riippumatta siitä, onko yhtiön oma pääoma negatiivinen vai ei.

KHO:n päätöksen perusteella Verohallitus muuttaa ohjettaan ja katsoo, että henkilöyhtiön ottaman laina korkokulut saadaan vähentää elinkeinotuloista, jos yksityistalouteen siirretyn lainan määrä ei ylitä tilinpäätöksen voittovarojen määrää. Yksityistalouteen nostetun lainan käyttökohteella ei ole merkitystä eikä myöskään sillä, onko yhtiön nostama laina saman tien siirretty yksityistalouteen. Yllä mainitussa KHO:n ratkaisussa lainan määrä siirrettiin samana päivänä vastuunalaisen yhtiömiehen tilille ja sillä rahoitettiin hänen verovapaan määräaikaisen talletustilin hankinta.

Siinä tapauksessa, että lainalla ei rahoiteta yksityistä käyttöönottoa, lainan käyttökohde saattaa vaikuttaa korkojen vähentämisoikeuteen. Jos henkilöyhtiö rahoittaa lainalla esim. vuokralle annetun huoneiston hankinnan eikä hankinta liity mitenkään elinkeinotoimintaan, korot vähennetään tulonhankkimistoimintaan liittyvinä henkilö-

kohtaisessa tulolähteessä. Tässä tilanteessa Verohallituksen käsityksen mukaan ei ole merkityistä nostamattomilla voittovaroilla”. (Korkein hallinto-oikeus 1996, t3160)

4 HALLITUKSEN TEHTÄVÄT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Yhtiön johdolla tarkoitetaan osakeyhtiölaissa hallituksen jäseniä sekä mahdollista toimitusjohtajaa. Johdon oletetaan toimivan huolellisesti. Huolellisuusvelvollisuuden vastaisena voidaan pitää myös sitä, että jokin toimi jätetään kokonaan tekemättä.. Huolellisuusvelvollisuuden osalta pääsääntö on, että velvollisuus kohdistuu yhtiöön ja osakkeenomistajat hyötyvät tästä vain välillisesti.

Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallituksen yleiset tehtävät ja se, mikä muodostaa hallituksen niin sanotun yleistoimivallan. Yleistoimivallalla on kaksi eri merkitystä: hallitukselle kuuluu osakeyhtiön organisaatiossa ne tehtävät, jotka eivät muille kuulu; toisaalta määritellään hallituksen yleistoimivalta, jolla on merkitystä muun muassa tehtävien siirron kannalta. Hallitukselle voi syntyä OYL:n mukainen vahingonkorvausvelvollisuus todennäköisemmin siitä, että se laiminlyö kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan järjestämisen.

Seurantavelvollisuus korostuu kriittisissä tilanteissa, esimerkiksi sen jälkeen, kun tilinpäätöstä laadittaessa on havaittu, että oman pääoman määrä on lähellä kriittistä rajaa. Eriyistä huomiota vaativia tilanteita ovat myös yhtiön rakenteessa tapahtuvat merkittävät muutokset, toimintojen lopettamiset tai myymiset, saneeraustoimenpiteiden toteuttaminen tai yrityksen merkittävät vastoinkäymiset, esimerkiksi yrityksen olosuhteisiin nähden suuri luottotappio.

Jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. Osakepääoman menettämistä koskeva rekisterimerkintä voidaan poistaa yhtiön tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella; jos käy ilmi että yhtiön oma pääoma on rekisteri-ilmoitukseen liitetystä taseesta tai muusta selvityksestä saa selville että yli puolet

osakepääomasta on saatu takaisin. Jos yhtiössä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja, taseen ja muun selvityksen on oltava tilintarkastettuja.

Julkisella osakeyhtiöllä (Oyj) on yksityistä osakeyhtiötä (Oy) tiukempi velvollisuus osakkeenomistajien informoimisessa oman pääoman tilanteestaan. Jos Oyj:n hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on pienempi kuin puolet osakepääomasta, sen on laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus yhtiön taloudellisen tilan selvittämiseksi.

Hallituksella on velvoite olla kohtuudella tietoinen yhtiön oman pääoman määrästä muutoinkin kuin tilinpäätöksen vahvistamishetkenä. Yhtiön oman pääoman negatiivisuus pitää saattaa velkojien tietoon, jos hallitus havaitsee oman pääoman negatiivisuuden. Veroilmoituksen laatimisaikaa on neljä kuukautta tilikauden päättymisestä – joka tarkoittaa että viimeistään muutamia viikkoja ennen sitä, hallitus saa tietoonsa oman pääoman negatiivisuuden.

4.1 Kaupparekisteri-ilmoitus osakepääoman menettämisestä

Rekisteri-ilmoitus ei sinällään edellytä yhtiöltä muita toimenpiteitä kuin ilmoitusvelvollisuuden täyttämisen. Käytännössä kuitenkin kun rekisteri-ilmoitus on julkinen informaatio yrityksen sidosryhmille, se voi välillisesti vaikuttaa monin eri tavoin yrityksen toimintaan sekä sen omistajien ja vastuuhenkilöiden maineeseen. Vaikutusta voi olla erityisesti luotonsaantimahdollisuuksiin.

Jos osakeyhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus kaupparekisteriin.

Lomake Y4 ja liitelomake 13

Liitelomakkeen 13 sivulla 7 kohdassa ”muuta rekisteriin ilmoitettavaa/rekisteristä poistettavaa” ilmoitetaan, että yhtiön osakepääoma on menetetty.

Lomakkeen Y4 allekirjoittaa joku hallituksen jäsenistä tai toimitusjohtaja tai jonkun heistä valtuuttama henkilö. Kun valtuutettu allekirjoittaa ilmoituksen, mukaan liite-

tään avoin asianajovaltakirja alkuperäisenä tai yksilöity valtakirja oikeaksi todistettuna jäljennöksenä.

Liitteet: hallituksen kokouksen pöytäkirja ja kuitti käsittelymaksun suorittamisesta

Käsittelymaksu: 65 €(maksettava etukäteen)

Määräaika: Ilmoitus on tehtävä viipymättä

(Patentti- ja rekisterihallitus)

4.2 Rekisterimerkinnän hyödyt ja haitat

Negatiivisen oman pääoman ilmoittaminen kaupparekisteriin luulisi johtavan siihen, että velkojat kohdistavat paineita yritykseen. Yhtiön toiminta varmasti muuttuu hankalaksi monella tavalla/taholla. Negatiivisen oman pääoman tieto on julkinen, kilpailijat voivat saada kovassa kilpailutilanteessa ”kimmoketta” haitata yhtiön toimintaa ja sen seurauksena voi olla yhtiön talouden heikkenemisen edelleen. Tapahtumien seurauksena voi olla pysyvä maksukyvyttömyys, joka on konkurssiin asettamisen edellytys. Niinpä miettimisen arvoinen ajatus on kannattaako yhtiön ilmoittaa osakepääoman menettäminen kaupparekisteriin vai laittaa heti konkurssi vireille. Tämä on sekä osakkaiden että velkojien kannalta edullisempi vaihtoehto.

Velkojat voidaan jakaa ainakin viiteen ryhmään sen mukaan, mikä niiden intressit tällaisessa tilanteessa ovat:

1. Velkojia, jotka ovat antaneet yhtiölle lainaa turvaavaa vakuutta vastaan. ovat esimerkiksi pankit. Ne saavat yhtiön tilinpäätöstiedot velkakirjaan sisällytetyn ehdon perusteella suoraan, joten niille julkisesta tiedosta yhtiön oman pääoman negatiivisuudesta ei ole mitään hyötyä. Niitä ei kriittisesti tarkastellen edes suuresti kiinnosta, onko yhtiön oma pääoma negatiivinen, eikä sekään, ajautuuko yhtiö konkurssiin, koska ne saavat aina lainansa korkoineen realisoimalla laina vakuuden.
2. Velkojat, jotka ovat antaneet yhtiölle tavaraluottoa tai muuta vastaavaa luottoa turvaavaa vakuutta vastaan, saavat myös saatavansa korkoineen takaisin, vaikka yhtiö ajautuisi konkurssiin. Näillekään velkojille julkinen tieto yhtiön negatiivisesta omasta pääomasta ei tuota mitään hyötyä. Haittaa siitä kuitenkin syntyy, sillä konkurssi aiheuttaa tavara- ja palvelutoimitusten päättymisen yhtiölle.
3. Velkojat, jotka ovat antaneet yhtiölle lainaa ilman vakuutta, ovat hyvin kriittisessä asemassa, jos yhtiötä uhkaa maksukyvyttömyys. Tässä

tilanteessa oman pääoman negatiivisuudesta ilmoittaminen julkisuudessa voi ratkaisevalla tavalla estää velkojia saamasta lainansa takaisin. Julkinen tieto yllyttää kilpailijat haitallisiin toimiin, mikä voi johdattaa konkurssiin, eivätkä tällaiset velkojat ehkä saa saataviaan konkursipesältä.

4. Velkojat, jota ovat antaneet yhtiölle tavaraluottoa tai muuta vastaavaa luottoa ilman vakuutta, ovat paremmassa asemassa kuin lainaa ilman vakuutta myöntäneet velkojat, sillä tavaraluottoa antaneet voivat kiristää yritystä tavaratoimitusten pysäyttämällä. Yrityksen ajautuminen konkurssiin on kuitenkin suuri uhka tällaisille velkojille, joten kaikenlainen massahysteria tavaratoimitusten pysäyttämisesäkin on vaarallista. Kun tähän lisäksi tulevat kilpailijoiden haittatoimet, yhtiötä ei pystytä ehkä pelastamaan ja tällaiset velkojat menettävät saatavansa ainakin osittain.
5. Velkojat, jotka ovat antaneet yhtiölle pääomalainaa kantavat sekä tappio- että konkurssiriskiä. Heille ei voida maksaa lainaa takaisin, ettei yhtiö menesty taloudellisesti. Yleensä nämä velkojat ovat turvanneet tietojen saannin yhtiöstä siten, että mahdollisiin riskitilanteisiin voidaan vaikuttaa ajoissa, ja näillä velkojilla on usein kyky auttaa yhtiötä vaikeuksissa. (Mäkinen, 2007. Lausunto osakeyhtiölain 20:23 § muutos hankkeesta)

Kaikki velkoja hyötyvät siitä, että yhtiössä aloitettaisiin saneeraus mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Yhtiö voi itse hakeutua saneerausmenettelyyn tai saneeraus voi olla lakiin perustuvaa. Se, että yhtiössä huomataan ajoissa uhkaava maksukyvyttömyys vaatii jatkuvaa kassaseurantaa

Osakeyhtiö on voinut olla jo useita vuosia tappiolla niin, että tappioiden määrä on jo usean tilikauden ajan ollut ylittänyt osakepääoman määrän ja oman pääoma on negatiivinen, mutta tästä huolimatta se pystyy edelleen jatkamaan toimintaansa. Yhtiö on pystynyt koko ajan hoitamaan maksunsa ajallaan eli velkojia tyydyttävällä tavalla; tällaisia yhtiöitä on Suomessa paljon. Vanhan osakeyhtiölain (734/1978) mukaan yhtiöt olisi tullut asettaa selvitystilaan jo siinä vaiheessa, kun yli puolet osakepääomasta oli menetetty. Yhtiöitä ei ole asetettu selvitystilaan, vaan ne toimivat edelleen. Vieläkin niiden oma pääoma saattaa olla negatiivinen ja asiasta ei ole tehty rekisteri-ilmoitusta. Nämä yhtiöt todistavat toiminnallaan sen että taseen osakepääoman ja oman pääoman suhteella ei ole mitään tekemistä maksukyvyttömyyden kanssa. Tämä aiheuttaa pohdintaa; onko rekisterimerkinnän tekeminen yrityksen toiminnan hyväksi.

4.3 Yhtiökokouksen koolle kutsuminen

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tarvittaessa voidaan kutsua koolle ylimääräinen yhtiökokous. Sinänsä yhtiökokouksen ei välttämättä tarvitse tehdä päätöksiä esimerkiksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävistä sijoituksista, pääomalainoista tms., yhtiökokouksen keskeisin tehtävä on kaikkien osakkeenomistajien informoiminen yhtiön oman pääoman tilanteesta.

Yhtiökokous voi nykyisin myös valtuuttaa hallituksen tekemään lopullisen varojen jakopäätöksen. Velvollisuuteen palauttaa yhtiöstä laittomasti jaetut varat sovelletaan UOYL:ia, jos jako pannaan täytäntöön 1.9.2006 jälkeen.

Oyj:n on OYL 20.23:3:n mukaan sekä pääomadirektiivin 17 artiklaan perustuva velvollisuus yhtiökokouksen koolle kutsumiseen yhtiön menetettyä puolet osakepääomastaan. Yksityisiä osakeyhtiöitä, joihin direktiiviä ei sovelleta, vastaavanlainen kaavamainen velvollisuus ei enää koske. Julkisen osakeyhtiön yhtiökokouksella ei ole tarkoitettussa tilanteessa mitään varsinaista velvollisuutta tehdä erityisiä päätöksiä yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi, eikä yhtiön hallituksella ole velvollisuutta sellaisia päätöksiä yhtiökokoukselle esittää, ellei OYL 1:8:n yleisestä huolellisuusvelvollisuudesta johdu muuta. Jos julkisen osakeyhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on alle puolet osakepääomasta, hallituksen on viipymättä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus yhtiön taloudellisen tilan selvittämiseksi.

4.4 Hallituksen jäsenen vastuu

Osakeyhtiölain mukaan, jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on tehtävä osakepääoman menettämisestä kaupparekisteri-ilmoitus. Yhtiön hallitukselle on nimenomaisesti annettu osakeyhtiölaissa tehtävä vastata siitä, että yhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti hoidettu (osakeyhtiölaki 2006/624, 6:2). Maksukyvyn huolellinen puntarointi on hallituksen vastuulla ja se tulisi tehdä sekä dokumentoida tarvittaessa hyvinkin yksityis-

kohtaisine perusteluineen hallituksen pöytäkirja-aineistoon osingonjakoesitystä tehtäessä. Maksukyvyttömyyden arviointi on aiheuttanut ongelmia mm. verojen maksamatta jättämisen rikosoikeudellisia seuraamuksia arvioitaessa. Osakeyhtiölain periaatteisiin sisältyvään johdon huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuuteen katsotaan kuuluvaksi hallituksen velvollisuus valvoa yhtiön taloutta ja varainkäyttöä. OYL1 luvun 8 pykälän mukaan yhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua. Vaikka hallitus on kollegiaalinen elin, on vastuu kaupparekisteri-ilmoituksen tekemisestä jokaisella hallituksen jäsenellä ja lisäksi toimitusjohtajalla.

Laiminlyönnistä voi aiheutua vahingonkorvausvastuu. Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja voi joutua korvaamaan yhtiölle, osakkeenomistajalle tai täysin ulkopuolisellekin lain rikkomisesta mahdollisesti aiheutuneen vahingon. Vahinko voi aiheutua esimerkiksi niin, että yhtiön rahoittaja tai tavarantoimittaja, tietämättään osakepääoman menettämistä, myöntää yhtiölle luottoa, joka myöhemmin yhtiön taloudellisesta tilanteesta johtuen jää maksamatta. Vahingonkorvausvastuu arvioidaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti ja edellyttää sitä, että teolla tai laiminlyönnillä on selvä yhteys vahingon syntymiseen. Mahdollisesta vahingosta hallituksen jäsenet vastaavat yhteisvastuullisesti - yksittäinen hallituksen jäsen voi joutua maksamaan koko vahingon, jos muilla hallituksen jäsenillä ei ole maksukykyä.

Oman pääoman menettämistä koskevan säännöksen noudattamatta jättäminen on yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kannalta myös vastuukysymys, vahingonkorvauksista on erityissäännös osakeyhtiölaissa

OYL 22:1 § Johtohenkilön vahingonkorvausvelvollisuus:

”Hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään 1 luvun 8 §:ssä säädetyn huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle.

Hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava myös vahinko, jonka hän on tehtävässään muuten tätä lakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

Jos vahinko on aiheutettu rikkomalla tätä lakia muulla tavalla kuin pelkästään rikkomalla 1 luvussa tarkoitettuja periaatteita tai jos vahinko on aiheutettu rikkomalla yhtiöjärjestyksen määräystä, vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei

menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti. Sama koskee vahinkoa, joka on aiheutettu 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella”. (osakeyhtiölaki 2006/624, 22:1 §).

Näyttötaakan jakautuminen = OYL 22:1.3 Jos vahinko on aiheutettu rikkomalla OYL:a muulla tavalla kuin pelkästään rikkomalla OYL 1 luvussa tarkoitettuja periaatteita, vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti.

4.5 Osakepääoman menettämistä koskevan rekisterimerkinnän poistaminen

Oman pääoman menettämistä koskeva rekisterimerkintä poistetaan yhtiön tekemän uuden rekisteri-ilmoituksen perusteella, jos yhtiön oman pääoman tilanne on parantunut niin, että yli puolet osakepääomasta on jäljellä. Jäljellä olo tulee osoittaa rekisteri-ilmoitukseen liitetyn taseen avulla. Jos yhtiöön tulee valita tilintarkastaja lain tai yhtiöjärjestyksen perusteella, taseen ja muun omaa pääomaa koskevan selvityksen on oltava tilintarkastettu. Merkinnän poissaamisen kriteeri on siis tiukempi kuin oman pääoman menettämisestä ilmoittamisen kriteeri.

Poistaminen tehdään:

- Ü Lomake: Y4 ja liitelomake 13
- Ü Liitelomakkeen 13 sivulla 7 kohdassa ”muuta rekisteriin ilmoitettavaa/rekisteristä poistettavaa” pyydetään poistamaan yhtiön osakepääoman menettämistä koskeva rekisterimerkintä.
- Ü Lomakkeen Y4 allekirjoittaa joku hallituksen jäsenistä tai toimitusjohtaja tai jonkun heistä valtuuttama henkilö. Kun valtuutettu allekirjoittaa ilmoituksen, liitetään mukaan avoin asianajovaltakirja alkuperäisenä tai yksilöity valtakirja oikeaksi todistettuna jäljennöksenä.

Liitteet:

- Ü Hallituksen kokouksen pöytäkirja
- Ü Tase jonka mukaan yhtiön oma pääoma on yli puolet osakepääomasta
- Ü Jos yhtiö on tehnyt OYL 20 luvun 23 §:ssä mainittuja oman pääoman lisäyksiä, näistä on liitettävä mukaan muu erityinen selvitys perusteluineen. Pääomalainasta riittää perusteluna maininta tämän huomioon ottamisesta oman pääoman laskennassa.
- Ü Tilintarkastuskertomus, (jos lain mukaan valittava tilintarkastaja).
- Ü Kuitti käsittelymaksusta. Käsittelymaksu: 65 €(maksettava etukäteen)

Määräaika:

- Ü Ilmoitus on tehtävä viipymättä.

4.6 Oman pääoman lisäyksiä koskevat selvitykset toimintakertomuksessa tai liitetiedoissa

Oman pääoman lisäyksistä on annettava perusteltu selvitys toimintakertomuksessa tai osakeyhtiölain 8 luvun 5 §: 1 momentin perusteella tilinpäätöksen liitetietona. Laskelma on tehtävä vaikka oman pääoman negatiivisuus olisi vähäinen ja yrityksen omaisuuden todennäköisen luovutushinnan suuruus tasearvoon nähden näyttää ilmeiseltä.

Pelkästään hallituksen toteamus oman pääoman jäljellä olosta ei riitä, vaan se on osoitettava perustellulla laskelmalla. Laskelma ja sen perusteet (esimerkiksi ulkopuolisen asiantuntijan antama asiantuntija-arvio, vaikka kaluston arvosta) on esitettävä myös silloin, kun kesken tilikauden oman pääoman menettämisestä ei ole tehty ilmoitusta ja sen jäljellä olo on todettu laskelman avulla, vaikka oman pääoman tilanne tilinpäätöshetkellä ei enää olisikaan negatiivinen. Oman pääoman lisäysten perusteluvelvollisuus korostuu erityisen varovaisuuden vaatimuksen johdosta erityisesti silloin, kun oman pääoman lisäys perustuu omaisuuden arvostamiseen sen kirjanpitoarvoa korkeampaan todennäköiseen luovutushintaan.

5 HENKILÖYHTIÖT

5.1 Henkilöyhtiöiden oma pääoma

Yksityisliikkeessä, avoimissa yhtiöissä ja kommandiittiyhtiöissä ei lainsäädännössä edellytetä tiettyä sijoitettua tai jäljellä olevaa oman pääoman määrää. Kommandiittiyhtiön oma pääoma muodostuu: äänettömien yhtiömiesten pääomista ja KPL:n mukaisesta arvonkorotusrahastosta sekä vastuualaisten yhtiömiesten pääomapanoksista ja tilikauden tuloksesta. Oman pääoman negatiivisuus voi kylläkin aiheuttaa näissä yritysmuodoissa rajoituksia korkojen vähennysoikeuteen. Henkilöyhtiöiden oma pääoma voi muodostua negatiiviseksi tappioiden ja yksityisottojen johdosta. Yhtiöoikeudelliset säännökset sallivat sen, että yhtiömiehet ottavat rahaa tai muuta omaisuutta rajoituksetta, mikäli yhtiösopimus ei aseta tälle estettä. Yhtiömiesten rahoitus-, vaihto- tai käyttöomaisuuden yksityisotto yhtiöstä merkitään kirjanpitoon liiketapah-tuman luonteen mukaisesti ja kirjataan oman pääoman tilien ryhmään kuuluvia tilejä (lähinnä yksityistilejä) veloittaen myös niissä tapauksissa, joissa yksityisotot ylittävät oman pääoman määrän.

”Negatiivisen oman pääoman vaikutuksista verotukseen:

- Ü Yhtymä (ja elinkeinonharjoittajan) verotettavaa tuloa laskettaessa elinkeinotoiminnasta johtuneena korkona ei pidetä sitä osaa koroista, joka vastaa yksityisottojen johdosta syntyneen negatiivisen oman pääoman korkoa.

Laskentakaava:

- + Negatiivinen oma pääoma taseessa
 - Verovuoden tappio
 - Aikaisempien vuosien tappiot, joita ei ole katettu voitoilla
 - + Arvonkorotukset
 - + Äänettömien yhtiömiesten pääomapanokset
 - = Negatiivinen oma pääoma
- Ü Elinkeinotoiminnan koroista jätetään vähentämättä peruskorko lisättynä 1 % yksiköllä. Enintään jätetään vähentämättä tuloslaskelmassa vähennettyjen korkokulujen määrä.
 - Ü Myös negatiivista omaa pääomaa vastaavan lainamäärän sivukulut ja kurssitappiot jätetään verotuksessa hyväksymättä. Kurssitappiot ovat kuitenkin vähennyskelpoisia, jos yhtymä voi osoittaa, että ne aiheutuvat lainasta, joka on käytetty elinkeinotoi-

minnan (esimerkiksi tietyn investoinnin) rahoittamiseen. EVL 18:2 §:n säännöstä sovelletaan, vaikka yhtiömies vaihtuisikin ja pääoma olisi muodostunut negatiiviseksi jo edellisen yhtiömiehen aikana.

- Ü Negatiiviseen omaan pääomaan kohdistuvien vähennyskelvottomien korkomenojen laskenta on vuodelta 1993 lähtien tapahtunut kaavamaisesti. Hallituksen esityksen nimenomaisen maininnan ja laina sanamuodonkin mukaan tämä on tarkoittanut, että esimerkiksi poistot ja varaukset eivät tässä laskennassa enää pienennä negatiivisen oman pääoman määrää. Kaavamaisesta laskentatapaa oma perusteltu sillä, että käytännössä on yleensä mahdotonta osoittaa, mikä osa veloista ja niistä maksetuista koroista kohdistuu yksityistalouden rahoittamiseen ja mikä ei.
- Ü Ylimoitetuista yksityisnostoista aiheutuva oman pääoman negatiivisuus johtaa verotus- ja oikeuskäytännön mukaan siihen, että pääomavajaus on otettava huomioon myös yhtiöosuuden myyntivoittoa laskettaessa. Näin myös silloin, jos kysymys on lahjoituksesta.
- Ü Negatiivinen oma pääoma otetaan huomioon siten, että sitä vastaava määrä velkoja jätetään varoista vähentämättä. Toimenpide siten kasvattaa nettovarallisuutta.
- Ü Yhtiöosuuden luovutukseksi on rinnastettu myös tilanne, jossa yhtiön oma pääoma oli negatiivinen ja yhtiöön tuli toinen vastuunalainen yhtiömies. Vanhan vastuualaisen yhtiömiehen katsottiin saaneen luovutusvoittoa yhtiöosuuden luovutuksesta”. (Ojala 2011, 20 - 21).

5.2 Yhtiömuodon muutos ja negatiivinen pääoma

Kun toiminta on alussa pienimuotoista, yritysmuodoksi on usein kuitenkin valittu yksityisliike tai kommandiittiyhtiö. Toiminnan laajentuessa tai sitoessa enemmän pääomia, muutetaan yritysmuoto osakeyhtiöksi. Yritysmuodon muutoksessa kietoutuvat toisiinsa yhtiö-, vero- ja kirjanpito-oikeudelliset säännökset ja ongelmat. Kaupparekisteriin merkitty avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö voidaan muuttaa osakeyhtiöksi siten, että yrityksen identtisyys säilyy (varaukset eivät purkaannu, poistot eivät palaudu, tappioiden vähennysoikeus ei katkea). Yrityksen säilyminen samana näkyy myös siinä, että muodonmuutoksessa ei osakkaiksi voi tulla muita kuin kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä, eli yhtiösopimuksen osapuolia. Osa heistä voi irtautua yhtiömiehasemastaan muutoksessa, kuten usein äänettömät yhtiömiehet tekevätkin.

Muutoksen rekisteröintiin tarvittava, riippumattomana asiantuntijana toimivan hyväksytytyn tilintarkastajan (KHT/HTM) todistus voidaan antaa, mikäli yhtiön varalli-

suuskokonaisuus käyvin arvoihin laskettuna vastaa perustettavan osakeyhtiön osakepääomaa ja velkoja. Käytännössä tilanne, jossa henkilöyhtiön taseessa on ennen osakeyhtiöksi muuttamista negatiivinen oma pääoma, on ongelmallinen. KHT/HTM – todistus voidaan tällöinkin antaa, jos yhtiön varat arvostettuina käypiin arvoihin riittävät. Käyvistä arvoista tarvitaan luotettava todistus – tässä on tietysti vaarana se että jos pääoma on paljon negatiivinen – on yrityksen tulos periaatteessa oltava ensimmäisenä tilikautena positiivinen tai sitten omistajan on sijoitettava rahaa. Negatiivinen oma pääoma voidaan tällöin käsitellä osakeyhtiön kirjanpidossa negatiivisena vapaana omana pääomana ja laatia tilinpäätöksen liitetiedoksi tarvittaessa osakeyhtiölain mukainen selvityslaskelma siitä, että yhtiöllä on riittävästi omaan pääomaa. Negatiivisen oman pääoman kirjaaminen lainasaamiseksi osakeyhtiön kirjanpitoon ei ole yhtiöoikeudellisesti eikä kirjanpidollisesti oikein. Jos yhtiön varat eivät tosiasiallisesti riitä, yhtiömuodon muuttamisen edellytyksenä omistajien lisäsijoitukset yhtiöön. Yksityisotot ovat sallittuja siihen saakka, kun yritysmuodon muutosta osakeyhtiöksi ei ole vielä merkitty kaupparekisteriin.

Yhtiömuodon muutos toteutetaan usein kesken tilikauden. TVL 24.5 §:n mukaan kommandiittiyhtiön verovuosi päättyy osakeyhtiön merkitsemiseen kaupparekisteriin. Tämä on vero-oikeudellinen säännös, eikä merkitse tilikauden päättymistä. Kommandiittiyhtiön ei siten tarvitse laatia KPL:n tarkoittamaa tilinpäätöstä muutoshetkelle. Verotuksen toimittamista varten on tietysti selvitettävä kommandiittiyhtiöaikaan kohdistuvat tulot ja menot sekä laskettava verotettava tulo ja nettovarallisuus. Varojen ja velkojen osalta muutoksia tapahtuu vain siltä osin kuin yhtiömiehet nostavat yksityisotoina varoja yksityistalouteensa muutoksessa. Muodonmuutos merkitsee oman pääoman erien muutosta. Muutoksessa on osakeyhtiön osakepääomaksi kirjattava vähintään 2 500 euroa. Muun osan kommandiittiyhtiön kirjanpidollisesta omasta pääomasta yhtiömiehet voivat nostaa yksityisottona muodonmuutoksessa yksityistalouteensa. Nämä yksityisotot voidaan myös kirjata yhtiön velaksi yhtiömiehille. Kommandiittiyhtiö voidaan muuttaa osakeyhtiöksi, vaikka sen oma pääoma on kirjanpidossa negatiivinen, jos sen varat käypiin arvoihin arvostettuina riittävät osakepääoman ja velkojen katteeksi. Oman pääoman negatiivisuutta voidaan yrittää muodonmuutoksessa korjata kirjaamalla negatiivista omaa pääomaa saatavaksi yhtiömieheltä. Tällainen kirjaus edellyttää, että kysymyksessä on aito velkasuhde, jossa

on määritelty realistinen takaisinmaksuaikataulu ja että yhtiömiehellä on todellinen takaisinmaksutarkoitus.(Järvenoja 1994,70-85).

Korkein hallinto-oikeus on myös joutunut ratkaisemaan yhtiömuodon muutokseen liittyviä negatiivisia oma pääoma kysymyksiä:

”A:n yksityisliike oli muutettu tuloverolain 24 §:n 1 momentin mukaisesti osakeyhtiöksi. A:n yksityisliikkeen voitto viimeisellä tilikaudella 1.1.2002-8.7.2002 oli 5 009,54 euroa ja A:n yksityisnostot 23 549,16 euroa. Oma pääoma oli yksityisliikkeen tilikauden päättyessä eli osakeyhtiön alkavassa taseessa negatiivinen yhteensä 22 971,38 euroa. Kaupparekisteriviranomaista varten annetun asiantuntijalausannon mukaan osakeyhtiölle tulevan omaisuuden arvo käyvin arvoin vastasi vähintään yhtiölle tulevaa osakepääomaa.

Toiminimen oma pääoma oli muodostunut negatiiviseksi siten, että ensimmäiseltä toimintavuodelta 1999 tilikauden voitto oli ollut 20 106,19 euroa ja yksityisnostot 28 448,82 euroa (negatiivinen oma pääoma tilikauden päättyessä 8 342,63 euroa). Verovuodelta 2000 tilikauden voitto oli vastaavasti ollut 30 041,56 euroa ja yksityisnostot 33 229,90 euroa (negatiivinen oma pääoma tilikauden päättyessä 11 530,97 euroa) ja verovuodelta 2001 tilikauden voitto oli ollut 35 209,13 euroa ja yksityisnostot 28 109,92 euroa (negatiivinen oma pääoma tilikauden päättyessä 4 431,76 euroa). Hallinto-oikeus oli lukenut veroasiamiehen valituksesta A:n tuloksi perustetulta osakeyhtiöltä saatuna peiteltynä osinkona sen määrän, jolla toiminimen viimeisen tilikauden yksityisotot olivat ylittäneet tilikauden voiton eli 18 539,68 euroa.

Korkein hallinto-oikeus A:n valituksesta kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi verotuksen oikaisulautakunnan päätöksen voimaan lausuen perusteluinaan muun muassa seuraavaa. Asiassa ei ilmennyt, että yksityisnostot olisivat tapahtuneet juuri ennen yritysmuodon muutosta tai muutoin poikkeuksellisinä erinä. Yksityisottojen määrä ei ole olennaisesti poikennut siitä, mitä yrityksestä oli aikaisempina vuosina nostettu, vaikkakin määrä oli kuukausikohtaisesti laskettuna jonkin verran aikaisempaa suurempi. Määrä ei kuitenkaan ylittänyt sitä, mitä voidaan pitää tavallisena nostojen määränä yrittäjän toimeentuloa varten. Ei myöskään ilmennyt, että nostot olisi

rahoitettu poikkeuksellisella tavalla tai nostojen määrä olisi kirjattu lainasaamiseksi yrittäjältä”. (Korkein hallinto-oikeus 2007:63).

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2000:50 oli kyse avoimen yhtiön muuttamisesta osakeyhtiöksi. Muutostilikautta edeltävän tilikauden oma pääoma oli ollut positiivinen, mutta muutostilikauden yksityisottojen vuoksi oma pääoma oli kääntynyt negatiiviseksi. KHO katsoi, että oman pääoman ylittävät yksityisotot kohdistuivat realisoitumattomaan voittoon. Tältä osin yksityisotot katsottiin peiteltyksi osingoksi, kun asiaa arvosteltiin myös yleisen veronkiertosäännöksen perusteella. On huomattava, että peitellyn osingon säännöstä voidaan siis soveltaa verotuksessa yksinään vain niissä tilanteissa, joissa osakeyhtiö on jo olemassa.

Muutama vuosi myöhemmin saatiin ratkaisu KHO 2004:19 jossa kommandiittiyhtiön oma pääoma oli ollut negatiivinen muutostilikautta edeltävän tilikauden päättyessä. Muutostilikauden voitto ylitti yhtiömiesten yksityisotot ja lisäksi negatiivinen oma pääoma oli pienempi kuin edeltävän vuoden päättyessä. Näissä olosuhteissa KHO katsoi, että yksityisotoissa ei ollut kysymys peittelystä osingosta, kun oman pääoman negatiivisuus oli aiheutunut aikaisempien vuosien yksityisotoista.

KHO toteaa ratkaisun perusteluissa, että yrittäjällä on oikeus nostaa yrityksestään vapaasti varoja. KHO:n mukaan yksityisottoja ei voida rajoittaa yritysmuodon muutostilanteissakaan kuin niissä tapauksissa joissa negatiivista omaa pääomaa on kasvatettu keinotekoisesti ennen muutosta.

Tuloverolain (TVL) 46 § 4 momentin mukaan yhtiöosuuden luovutuksesta saatuun voittoon lisätään määrä jonka yhtiömiehen yksityisotot ovat yhteensä ylittäneet hänen vuotuisten voitto-osuuksiensa ja yhtiöön tekemiensä sijoitusten yhteismäärän.

Aiemmin kun negatiivinen oma pääoma lisättiin luovutushintaan, verotuksessa käytettyä niin sanottu hankintameno olettava oman pääoman vuoksi tehtävää tulonlisäystä. Nyt näin ei enää tapahdu, vaan negatiivinen oma pääoma lisätään laskettuun luovutusvoittoon ja siten esim. yksityishenkilöllä negatiivisen oman pääoman lisäys on suoraan pääomatulona verotettavaa tuloa. Laskenta tehdään yhtiömieskohtaisesti ja yhtiön oman pääoma positiivisuus tai negatiivisuus ei suoraan kerro, onko yksittä-

sen yhtiömiehen yksityisöt ylittäneen hänen voitto-osuutensa ja yhtiöön tekemänsä sijoitukset.

5.3 Negatiivinen oma pääoma ja takaajan korot

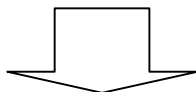
Onko takaajalla mahdollisuus vähentää takaajana maksamansa korot, jos yritys itse ei ole voinut niitä vähentää negatiivisen oman pääoman vuoksi.

Kysymys negatiivisesta omasta pääomasta ja takaajan oikeudesta vähentää takausvastuuseen perustuvat korot on ollut KHO:n ratkaistavana. KHO katsoi 2003:71, että korkojen vähennysoikeus on rajoitettu, myös takaajan verotuksessa KHO:n mukaan takaajalla on oikeus vähentää verotuksessaan korot siltä suhteelliselta osalta kuin alkuperäinen velallinen olisi saanut ne vähentää omassa verotuksessaan. KHO palautti verotuksen verovirastolle uudelleen toimitettavaksi sillä, verotuksessa suhdelukuna oli käytetty negatiivisen oman pääoman jäännöksen ja taseen kokonaisvelkojen mukaista suhdetta. Suhdeluku ei siis ollut suoraan perustunut vähennyskelpoisiin ja keltovottomiin korkomenoihin.

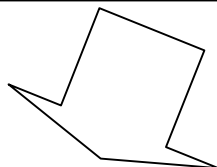
6 TIIVISTELMÄ

Jos yrityksen pääomaa uhkaa negatiivisuus – mitä pitikään tehdä?

Tilikauden tulos on negatiivinen – oma pääoma muuttuu negatiiviseksi.

- Ü Tarkista poistojen jakso-
tus mahdollisuus
- Ü Onko arvonkorotuksia
mahdollisuus tehdä?
- Ü Pääomalaina
- Ü Svop
- Ü Poistoero

EI APUA!!!!

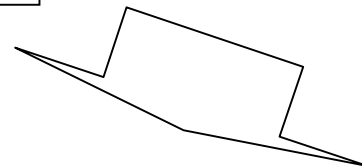
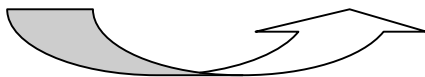

HALLITUS KOOLLE

- Ü hallituksen kokous
koolle
- Ü rekisteri-ilmoitus Y4
ja liitelomake 13
- Ü liitteeksi mukaan:
hallituksen kokouk-
sen pöytäkirja ja
kuitti 65 euron käsit-
telymaksusta

Varaudu kilpailijoiden
mahdolliseen ”toimintaan”.

Helpotti vahingonkorvaus-
vastuu – tosin arvioidaan
tapauskohtaisesti.

ALOITETAAN TYÖT OMAN PÄÄOMAN PARANTAMISEKSI.

LÄHTEET

Järvenoja, M. 1994. Kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Lakimiesliiton Kustannus Oy, Helsinki.

Kaupparekisteri-ilmoitus osakepääoman menettämisestä, Patentti- ja rekisterihallitus

Kirjanpitolautakunta 2006/1787. 24.10.2006

Kirjanpitolautakunnan yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä. 1787/2006. 21.11.2006

Korkein hallinto-oikeus 1996 t 3160. 9.10.1996

Korkein hallinto-oikeus 1996 t 3734 . 28.11.1996

Korkein hallinto-oikeus 2000:50. 09.08.2000. 1186/2/99

Korkein hallinto-oikeus 2003:71. 23.10.2003. 3798/2/02

Korkein hallinto-oikeus 2004:19. 25.2.2004. 1437/2/03

Korkein hallinto-oikeus 2007:63. 28.9.2007.771/2/06

Leppiniemi, J. 2010. Kun menee huonosti: Omistajayrittäjän verotus tee oikein - suunnittele viisaasti. Tietosykli. Helsinki.

Leppiniemi J.2012, Osakeyhtiön oman pääoman riittävyys, Tilisanomat 1

Mäkinen, L. 2007. Lausunto osakeyhtiölain 20:23 § muutos hankkeesta.
<http://www.lasmak.com/tiedotteet.php?Uutinen=70&groupid=1>.

Ojala, M. 2011. Yrityksen negatiivinen oma pääoma tuloverotuksessa, Tilisanomat 22.01.2011.

Osakeyhtiölaki 2006/624. 21.7.2006

Tilinpäätäjän tietopaketti 2011. Tilisanomat 6/2011.

Tuloverolaki 1992/1535. 30.12.1992

Verohallituksen ohje 1999. 18.04.1999. 3520/345/94

Villa, S. 2008. Negatiivinen oma pääoma, HTM Päivä 06.02.2008.

Villa, S. 1997. Pääomalaina : velvoite- ja yhtiöoikeudellinen tutkimus osakeyhtiön oman pääoman ehtoisista lainoista Suomessa. Lakimiesliiton Kustannus. Helsinki

